

Beknopt jaarverslag 2023

In 2023 hebben in totaal 780 cursisten onderwijs genoten van Stichting Landmerk. Hiervan waren er 550 scholier, 205 student en 25 *young professional*. Hieronder vindt u een beknopt overzicht van onze activiteiten in 2023.

Retorica op Scholen

Ook in 2023 heeft Landmerk weer een groot aantal scholen mogen bezoeken om filosofie- en retoricacolleges te verzorgen. Voorbeelden van middelbare scholen waar we in 2023 hebben lesgegeven, zijn: het Pieter Zandt College in Kampen, het Baarnsch Lyceum, het Gemeentelijk Gymnasium Hilversum, de GSR in Rotterdam, het Calvin College die een dag in Leiden doorgebracht hebben, de Johan de Witt Scholengroep en het Johannes Fontanus College in Barneveld.

Namens de Universiteit Leiden gaven we de Pre-University class 'Recht, retorica en democratie' aan scholieren van een groot aantal middelbare scholen uit de regio Leiden, die willen 'proeven' aan de universiteit. In de eerste twee weken gaven Tamme en Jordi colleges over filosofie aan alle leerlingen samen. In de zeven daaropvolgende weken gingen zes docenten-in-opleiding met ieder ongeveer acht leerlingen aan de slag met vraagstukken over recht, retorica en politiek aan de hand van een zelfgekozen filosofisch werk. In een soortgelijk programma van het Erasmus University College verzorgden Henrik en Omar een collegereeks retorica. Daarnaast gaven we een collegereeks van een maand over *Business Ethics* op Nyenrode Business Universiteit. Verder werden er retoricaworkshops gegeven bij de Hogeschool van Amsterdam en de jongerendenktank *West Wing* van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

In totaal zijn via onze programma's op scholen en universiteiten zo'n 740 scholieren en studenten in aanraking gekomen met ons onderwijs.

Docenten-in-opleiding

In september 2023 startte de zesde jaargang van het doorlopende programma voor docenten-in-opleiding. Elke maandag komt de groep van docenten-in-opleiding in Utrecht bijeen voor anderhalf uur zelfstudie, een college filosofie, een gezamenlijke lunch, een middagcollege literatuur en didactiek, en een afsluitende borrel. De filosofische colleges gingen over de *Phaedo* van Plato en *The Idea of a University* van Newman, ook was er een collegereeks over *Boze Geesten* van Dostojevski. In de middagcolleges werd de *Odysee* van Homerus behandeld en kregen de docenten-in-opleiding ook de kans om zelf lessen te verzorgen over denkers als Nietzsche en

Bertrand Russell. De docenten-in-opleiding zijn gedurende het jaar actief geweest bij verscheidene Landmerkcursussen voor scholieren en studenten. Daarnaast organiseerden ze zelf een tweedaagse zomerschool voor docenten-in-opleiding in juni.

Grote vragen in de psychologie (scholieren)

Tijdens de 8-weekse cursus behandelden Tine en Tamme een aantal onderwerpen uit de psychologie. Aan de hand van casussen doken de vijf leerlingen dieper in de menselijke psyche. Gastsprekers uit het werkveld konden de ervaring uit de praktijk verder duiden.

Retorica in Rome (scholieren)

In september 2023 gingen Femke, Omar en Maria Teresa met een groep van tien leerlingen gedurende een week naar Rome. In de ochtenden gaf Femke colleges over Cicero en Omar over Livius en retoricatheorie. In de middag voerden de leerlingen speeches op prachtige locaties in de binnenstad, zoals het Capitool en het Forum Romanum. Verder waren er gastlessen van Maria Teresa, onder andere over een aantal kerken in Rome en waren er ontmoetingen met inspirerende gastsprekers: correspondent van *De Telegraaf* Maarten van Aalderen en Nederlandse ambassadeur voor de Heilige Stoel Annemieke Ruigrok. Onafhankelijk voorzitter voor de FAO Hans Hoogeveen nodigde de leerlingen zelfs uit voor een borrel in zijn favoriete café. De avonden waren gevuld met ontspannen activiteiten zoals theater, spel en een voetbalwedstrijd.

Retorica in Rome (studenten)

In januari 2023 trokken Niko, Tine en Tamme naar Rome om in het CIAM zich met een groep van dertien studenten bezig te houden met retorica en filosofie. Niko behandelde *De Republiek* van Plato en Tamme doceerde de retorische theorie die in de praktijk gebracht werd op inspirerende locaties. Tine gaf een les over sprookjes. Net als bij de leerlingenreis konden de studenten ook kennis maken met gastsprekers. In de avonden waren er theateroefeningen. Desalniettemin bleef er genoeg tijd over voor de studenten om zich te laven aan de Italiaanse keuken en de schoonheid van Rome.

Filosoferen in Florence (studenten)

In 2023 trokken we twee keer naar Florence om met een groep gemotiveerde studenten meer te leren over filosofie en literatuur. In het voorjaar las Niko een dialoog van Plato, en maakten de studenten onder leiding van Maarten kennis met Dante. In november trokken Niko en Daniël naar Florence om daar met een groep studenten Aristoteles' *Ethica* en Dantes *Goddelijke komedie* te lezen. Het stadsbeeld met de koepel van Brunelleschi bood de perfecte achtergrond voor bespiegelingen over het goede, het ware en het schone.

Studeren aan de Seine (studenten)

In 2023 ging Landmerk voor het eerst naar Parijs. Femke en Jordi verzorgden respectievelijk lessen over de *Émile* van Rousseau en Racines tragedie *Andromache*. De veertien studenten bogen zich over onderwerpen als opvoeding en emoties. De

studenten slaagden er zelfs in om een moderne opvoering van *Andromache* bij te wonen in de lichtstad.

Zomerschool (scholieren)

Op kasteel Amstenrade in Zuid-Limburg gaven Tine en Tamme de derde editie van de Landmerk Zomerschool. Hier werden we zeer gastvrij ontvangen door Leila en Henri van Lidth de Jeude en hun gezin. De leerlingen bogen zich samen met de docenten over de *Republiek* van Plato en Shakespeares *Midzomernachtdroom*. Onder de bezielde leiding van Tine kregen de leerlingen zelfs een eerste les stijldansen, met het kasteel als het perfecte decor.

Young professionals

In 2023 vond ook een aantal cursussen plaats voor young professionals die aan het begin van hun carrière op zoek zijn naar meer verdieping. Aan de hand van klassieke auteurs konden zij reflecteren op hun ervaringen en problemen op de werkvloer. Deze cursussen vonden plaats in Nederland zoals 'Shakespeare in de boardroom' of 'Cicero over werk en wijsheid' of in het buitenland zoals 'Met Caesar naar Rome' en 'Met Alexander naar Athene'.